

ning, man engang er kommen til og hverken kan eller vil forlade; — men da maa man heller ikke rokke ved den paa den Maade, at man nu i nogen væsentlig Grad gaaer ud over den. Hvad der er en Heelhed, og har tilfredsstillet en Trang som en Eenhed, er let udsat for at falde sammen eller at miste den engang oprettede Ligevægt og give forvandlede Forhold, naar man overhovedet forandrer Enkeltheder uden streng Nødvendighed. Det Lovforslag, som foreligger, synes mig paa en dobbelt Maade at rokke ved den Ordning af Næringsforholdene, som er vedtagen i 1857. Saaledes som det er udviklet af den ærede første Taler, rokker det i en betydelig Grad ved den Grundtanke, som er gennemført i Næringsloven, at der endnu er Noget, som hedder borgerlig Næring, at den fortrinlig udgjør og egner sig til Erhverv for Kjøbstæderne, og at disse til Sikring for at erholde en god Andeel deraf have et Territorium rundt omkring sig — der ikke behøver at være Kjøbstadgrund alene, men kan være baade Kjøbstadgrund og Landgrund —, hvilket, om jeg saa maa kalde det, er fredlyst, saaledes at egentlig borgerlig Næring i endnu mindre Grad end ude paa Landet der kan drives. Det nærværende Lovforslag tilsigter nu at gjøre et af disse Districter, som jeg har kaldt fredlyst Territorium, ikke alene lige med det udenfor liggende Land, men at gjøre det lige med Kjøbstad, og man vil endog stille det op som et Sted, hvor borgerlig Næring, uafhængig af den hosliggende Kjøbstad, kan drives. Jeg stjønner ikke rettere, end at det i en overordentlig væsentlig Grad rokker ved, hvad der er anerkjendt og slaet fast i Næringsloven. — Men der er en anden Side, som jeg skal tillade mig at henpege til. Det er, at Næringsloven selv netop har anvist Veien, paa hvilken et Forhold som det, der her ønskes forandret, kan afløses. Næringsloven har netop tænkt sig Muligheden af, at noget Sligt kunde komme frem, og har derfor anvist, paa hvilken Maade den tænkte sig Sagen ordnet. Der staaer nemlig i Næringsloven af 29de December 1857 § 14, sidste Punktum, efter at der er omtalt Forbudsbestemmelserne mod at drive borgerlig Næring indenfor den Kjøbstaden omgivende Kreds: „Efter Forslag fra vedkom-

mende Kjøbstads Communalbestyrelse kan Indenrigsministeren bestemme, at Forbudsbestemmelserne skulle bortfalde eller indskrænktes for Kjøbstaden.“ Der synes mig netop paa fyldestgjørende Maade at være givet Nøglen til, hvorledes Næringsloven har tænkt sig, at en slig Ordning skulde finde Sted. Den har stedsforudsat, at det omgivende Land, som ønskede at blive Kjøbstad, maatte træffe en Overenskomst med den bestaaende Kjøbstad saaledes, at det enten optages deri eller ialfald træder i en saadan Forbindelse dermed, at Kjøbstaden netop bliver den, som forlanger, at borgerlig Næring skal nu tilstedes paa det paagældende Sted ligesom i Kjøbstaden. Derfor er det ikke altid nødvendigt at foretage en fuldstændig Incorporation, men der er kun Tale om at træffe en saadan Overenskomst, at Kjøbstaden og det paagældende District udenfor ere komne til Forstaaelse derom. Det synes mig klart, at dette er den eneste Maade, som Næringsloven har tænkt sig, at saadanne Districter, navnlig fredlyste Territorier udenfor Kjøbstæderne, kunde faae Kjøbstadret paa. En Mulighed for, at der kunde dannes en ny, fuldstændig uafhængig Kjøbstad umiddelbart ved Siden af en Kjøbstad, finder man ikke den fjerneste Antydning af. Det vilde ogsaa være en høist mislig Sag. Jeg kan derom henvise til den udførlige Udvikling, som den ærede første Taler idag har givet. En Kjøbstad ved Siden af en Kjøbstad vil naturligtviis komme til at concurrere med denne, eller, paa en vis Maade, hvad Næringsvæsenet angaaer, saavidt det er den muligt, stille sig paa en sjenkelig Fod til den. Noget Saadant kan stee; der kan komme mange Slags Fortrædeligheder og Ulemper ud deraf. Der kan f. Ex. — jeg nævner her kun et Exempel — netop i Retning af at give den ene Forspring for den anden blive Forskjel i Bestemmelsen om Brændeviinsafgiften og flere lignende Afgifter, som beroe paa Communalbestyrelsens Skjøn paa det paagældende Sted.

Nu kan det ganske vist siges, at her for Kjøbenhavns og Frederiksbergs Vedkommende sagtens ikke er nogen Fare for Kjøbenhavns Bestaaen overhovedet, hvis en Lov vedtages, som gjør Frederiksberg til en Concurrence-Kjøb-